

Az ökonómia fesztiválja

A 2007-es trentói közgazdasági konferencia

Trento idén nyáron is díszbe öltözött. Az évszázados utcákon izgatottan rohanganak a gyerekek, a fiatalok robogói zümögnek a Dóm tér körül, az öregek már rég a padokon ülnek és hangosan beszélgetnek. Mindenki a nagy eseményre készül. A magyar utazó mindent gondolhatna, csak azt nem, hogy a nagy izgalom oka egy *közgazdasági konferencia*, amelyet éppen a városban tartanak. Nálunk legalábbis a közgazdászokon és egy pár újságírón kívül egy ilyesfajta esemény nem szokott közönséget vonzani. Az Il Sole 24 Ore gazdasági napilap szervezésében lezajlott, nagy ívű rendezvény idején témája: „*Emberi tőke, társadalmi tőke*”. Önmagában még ez sem indokolja a felhajtást, mert ilyenről itthon is hallhatnánk. Mi akkor az olasz szakemberek títka? A következőkben megpróbálunk választ találni arra, miért és miben mások az itáliai közgazdasági konferenciák, mint a hazaiak.

A JÁTÉKOK PIACA

A „La Coccinella” alapítvány a Thun-kastély kertjeiben szervezett rendezvényt a cserefolyamatról. A főszereplők a gyerekek voltak, akik a szervezők segítségével kis piactereket hoztak létre, ahol játékaikat állíthatták ki. A barter ősi formája a cserének, ahol az elcserélt javak értéke mindig megfelel a kereslet és a kínálat egyensúlyának. A gyerekek, amint szemrevételezték az árufelhozatalt, rögtön otthonosan érezték magukat. Rendkívüli spontaneitással és egyszerűséggel láttak neki a csereügyleteknek: először is mindkét fél a saját „árújának” tulajdonságait ecsetelte, megpróbálván meggyőzni

a másikat, hogy annak értéke megfelel az általa áhított darabnak. Amint megtalálták a közös nevezőt, létrejött a csere. Megható volt látni azt az elszántságot, amivel a gyerekek nekifogtak kis ügyleteiknek, amelyeket a szülők és a szervezők beavatkozása nélkül akartak lebonyolítani. Így a felnőtteknek nem maradt más dolguk, mint nézni és felügyelni a csöppségeket.

A játék manapság már fogyasztási cikk. Az egész akcióban az volt talán a legjobb, hogy a gyerekeknek lehetőségük volt felfedezni a saját javaik értékét. Minden sikeres tranzakció után tisztán lehetett látni arcukon az elégedettséget. Sokszor elfelejtjük, hogy mi magunk is használtuk a bartert kiskorunkban, és hogy milyen nagy örömet leltük benne: egy percig függetlennek láttuk magunkat és úgy érezhettük, hogy mi magunk dönthetünk a saját dolgainkról. Ezen kívül a gyerekek és felnőttek számára egyértelművé válhatott, hogy a kereskedelem milyen egyszerűen és természetesen növeli jólétünket, anélkül hogy új javakat hozna létre.

EGY MESEKÖNYV

A konferencián bemutatott egy mesekönyvet, amelynek főszereplője „Ghiandoloro”, egy mókus, akinek feladata, hogy a gyerekeket megtanítsa a gazdálkodás alapjaira. A kiadvány része a Casse Rurali (mezőgazdasági takarékszövetkezet) ambiciózus projektjének, a „Risparmolandia”-nak (Takarékország).

Ghiandoloro mókus hat kaland főszereplője ebben a kötetben. Az első mesében ajándékot szeretne vásárolni barátjára.

nak, a madárijesztőnek. Végül, sok bonyodalom révén megtanulja, hogy mire jó a pénz, hogyan tudja azt megszerezni és hogy hogyan kell bölcsen elkölteni. A második mesében a megtakarítás jelentőségével ismerkedik a mókus. A harmadik mese, „Egy vég nélküli tél”, a szolidaritás és a kooperáció szükségességéről szól. A negyedik mesében főszereplőnk megismerkedik a bankok által nyújtott előnyökkel és lehetőségekkel, hogy ezen túl ott tárolja majd aranyakkjait. Az ötödik történetben főszereplőnk munkát keres, és kiderül, hogy egy rendetlen mókus számára is akad megfelelő munkakör. Az utolsó mesében a mókusnak egy probléma megoldásához minden barátjára szüksége lesz, a meséből pedig azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy az emberi tőke a legértékesebb kincsünk.

A HASZNÁLT BICIKLIK PIACA

„Aki a Festival előadásait követi nem csak hallgathatja a nemzetközi hírnevű előadók gondolatait, hanem ki is próbálhatja azokat, illetve hozzájárulhat az éppen folyamatban levő kutatásokhoz.” Ezen fáradozik idén is *Luigi Mittone* professzor, a Trentói Tudományegyetem munkatársa, aki a kísérleti gazdaságtudományi laboratóriumot vezeti. Feladata az adatgyűjtés, az elméletek kipróbálása a gyakorlatban, illetve azok megismertetése a publikummal, játékok és interaktív kvízek segítségével.

Idén a Festival információs pontjainál találják meg az érdeklődők a professzor által szerkesztett kvízeket. Kétféle játékról van szó, mindegyik 5 fajta variációban található meg. A kvízek az emberek gazdasági viselkedéséről szólnak. A cél: meghatározni a gazdasági tranzakciók során felépő bizalom minőségét. Azt próbálják megállapítani tehát, hogy a gazdasági

szereplők bíznak-e egymásban amikor ügyleteket kötnek, és ha igen, akkor milyen feltételek mellett. Ezeken a kvízeken keresztül az önkénteseknek módjuk van személyesen részt venni a gazdasági kutatásokban. A kapott eredményeket pedig mindenki által elérhető helyen és módon az interneten, illetve más rendezvényeken is közzéteszik, hogy a résztvevők maguk is láthassák és értékelhessék az általuk végzett kísérlet eredményeit.

A másik kísérlet, ami az ideji fesztivált színesítette a Dóm téren játszódott. Itt a résztvevők segítségével egy használtbicikli-piacot szimuláltak. Ezzel a játékkal azt szeretnék bemutatni a szervezők: egy piac csak akkor működik hatékonyan, ha általános egyenlőségérzeten alapszik, vagyis ha senki sem kap sokkal többet, vagy sokkal kevesebbet, mint mások.

KONKLÚZIÓ

Hasonló események színesítették az eddig lezajlott Festivalok mindegyikét, mindvégig nagy sikerrel. „Ez egy fontos lehetőség a Festivalon résztvevők számára, mert lehetővé teszi a közgazdasági fogalmak terjesztését a közvetlen részvételen keresztül: itt a publikum nem csak néző, hanem szereplő is, aki adatokkal lát el bennünket, és tudást kap cserébe” – nyilatkozta Luigi Mittone. Úgy gondolom, ezt a módszert nekünk, magyaroknak is hasznos lenne elsajátítani. Itthon a közgazdaságtant sokszor titulálják életidegennek, érzéketlennek. Az ehhez hasonló rendezvények sokat segíthetnének abban, hogy felkeltsék az emberek érdeklődését és jobban megismerjék a közgazdaságtant. Könnyebb elfogadtatni az emberekkel a közgazdaságilag helyes lépéseket, ha mind többen ismerik és bíznak a közgazdaságtan alaptételeiben.

FAJTH ZSIGMOND